

LABORATORIUM STEROWNIKÓW I REGULATORÓW

Ćwiczenie nr 21, 22

STEROWNIKI PLC .

**Konfiguracja, podstawowe funkcje logiczne,
układy czasowe, liczniki i inne.**

**Materiały pomocnicze dotyczące sterownika
TSX 37**

STEROWNIKI TSX

(podstawy użytkowania)

1. URUCHOMIENIE OPROGRAMOWANIA.

Sprawdzić podłączenia. Włączyć zasilanie szafy ze sterownikiem Uruchomić komputer. Z PULPITU uruchomić PL7 Pro V4.3 lub
START | PROGRAMY | Modicon Telemecanique | PL7 Pro V4.3

2. Otworzyć nowy project.

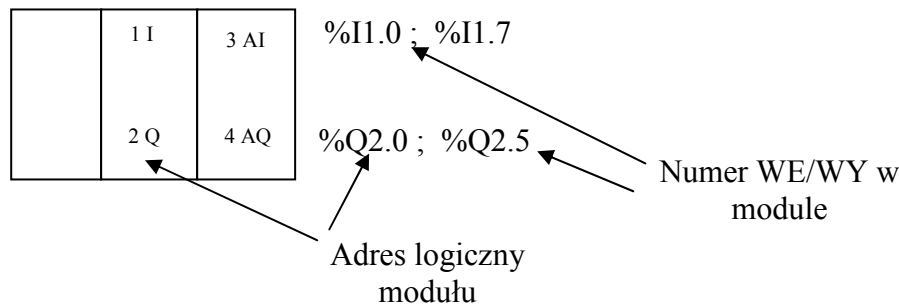
FILE | NEW

- a) bez GRAFCET'A (potwierdzić znacznikiem No)
- b) wybrać typ sterownika : Micro | Premium
- c) wybrać typ procesora (odczytać na prawej stronie obudowy PLC. Np. TSX3721 V.1.6 – tak jest na pierwszym stanowisku. W katalogu brak wersji v1.6. Wybieramy wersję v.1.5)

Pamięć : *none*

3. Zdefiniować sprzęt (zadać typy modułów)

STATION | Configuration (dwa razy klik) | Hardware configuration.(dwa razy klik)

Odczytać typy modułów umieszczone na sterowniku , najechać kursorem pole i dwa razy *klik*.

Zamknąć konfigurację

Confirm global reconfiguration ?

TAK

Uwaga: zaobserwować stan diod na płycie czołowej sterownika.

Run	●	jeżeli <i>RUN</i> to dioda zielona świeci ciągle jeżeli <i>STOP</i> mruga.
TER	●	
I/O	●	
ERR	●	
BAT	●	

4. Opracowanie programu do sterownika.

STATION (*Application Browser*)

Program

MAST Task (dwa razy klik)

MAIN (dwa razy klik)

i wybrać

Language *LD* (zobaczyć ,że można wybrać też *IL* - *instruction list*)

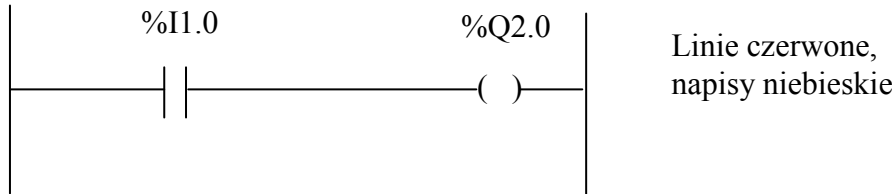
i zatwierdzić.

Otrzymujemy obraz pola do programowania i elementy do napisania programu

- Projektowanie programu.
- Nazwa programu: najechać kursorem na środek i (*dwa razy klik*) napisać nazwę i wyjść ENTER.
- Kasowanie *Del* (*Esc* też może być skuteczne)
- (najechać na obszar i nacisnąć prawy przycisk myszy i wykonać *Del*.)

- Przeciągać symbole graficzne w obszar projektu. Pojawia się symbol % i wpisać adres np. I1.0.
- **Zaakceptować szczebel (RUNG) przyciskiem ENTER (rysunek z koloru czerwonego zmieni się na czarny)**

L10 przykład 1

Opis słowny : przepiszesz stan I1.0 na wyjście Q2.0

Przy pisaniu pomijamy symbol %, bo zwykle on sam się pojawia.

5. Wysłać program do sterownika. (**przesyłanie odbywa się w trybie STOP**)

PLC | Transfer Program | PC → PLC

6. Podłączyć się do sterownika.

PLC | Connect

(Pracę sterownika sygnalizuje ruchomy kursor po prawej stronie u dołu ekranu.)

7. Uruchomić sterownik.

PLC

Command To a PLC

Run (dioda zielona świeci ciągłym światłem)

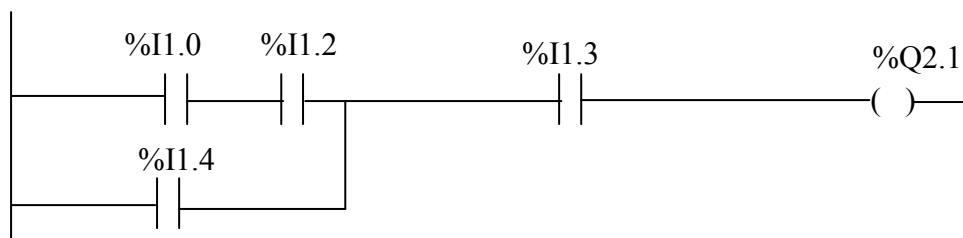
Identify

8. Dopisać kolejny szczebel wykonując przedtem *STOP*:

PLC

STOP

oraz disconnect (wtedy pokażą się narzędzia).

Przesłać program do sterownika :

PLC

connect i przesłać program

PLC

RUN

Zadanie : napisać równanie Boole'a powyższego programu.

Usunąć program napisany na ekranie:

PLC - STOP i *disconnect* Zaznaczamy pole (naciskając przycisk (w lewym dolnym rogu) Umieszczamy kursor z lewej strony „szyny” drabiny i zaznaczamy obszar do kasowania . Otworzyć „Edit” i wybrać „Delete” . Obszar zostanie skasowany skutecznie.

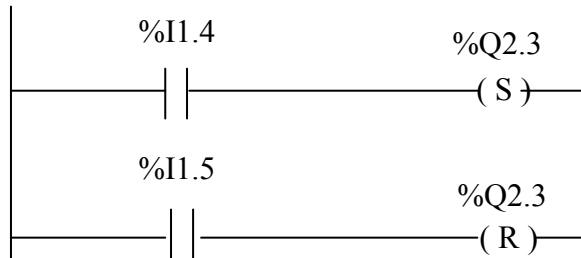
9. Zadanie nr 1:

- stan wejścia I1.0 przepis� na wyjście Q2.0
- negację stanu wejścia I1.1 przepis� na wyjście Q2.1
- zanegowaną wartośc iloczynu dwóch wejść I1.2 i I1.3 przepis� na wyjście Q2.2

Zadanie nr 2.

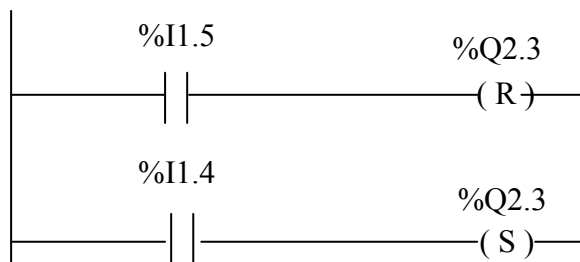
Wykonać analizę działania poniższych układów :

a)

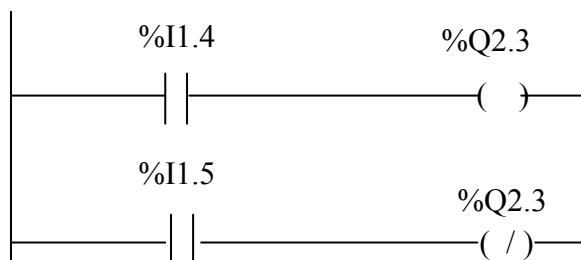

Uwaga: Przypomnienie!
Sterownik wykonuje działania kolejno: od górnego szczebla w kierunku dolnego .

b)

c)

10. Timery.

Timer | Shift +F7 - i wybór rodzaju układu czasowego . Do wyboru są trzy układy czasowe : TON (opóźnione zadziałanie), TOF (opóźnione wyłączenie) i TP (puls)

a. Uruchomić układ TON (On-Delay, F7 z menu)

Timer TM - TM0, TM1 itd.

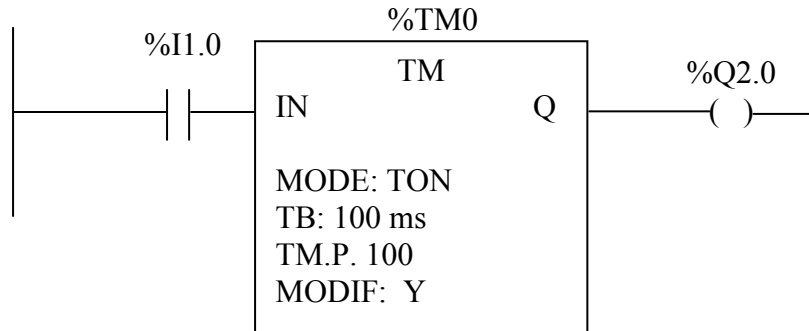
Parametry: (Przed wyborem parametrów rozłączyć się ze sterownikiem - tryb *disconnnet*)

TOOLS | Application Browser | Variables (dwa razy klik) |

Predefined FB (dwa razy klik) i zaznaczyć *parameters* | Naprowadzić kursor na np. TM0 i ustawić parametry.

następnie *ENTER*

przesłać program | *RUN* | i wykonać testowanie

Opisać działanie Timera TON na podstawie jego przebiegów czasowych. (str. 4).

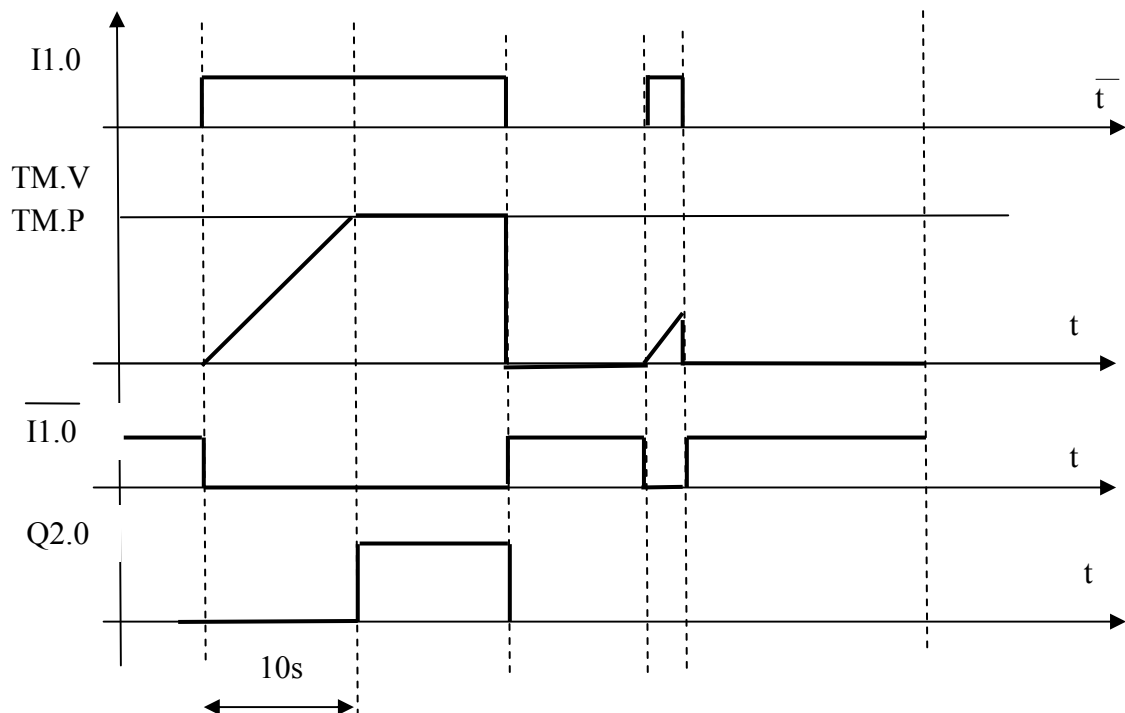
TB czas bazowy, (10ms, 100ms, 1s,)

TMi.P. wartość zadana (Preset)

MODIF Y dozwolona programowo zmiana parametru TMP.
(N zabroniona zmiana parametrów) .

TMi.V bieżąca wartość Timera

Czas opóźnienia = $TB \times TMi.P$
i parametry kolejnego Timera.

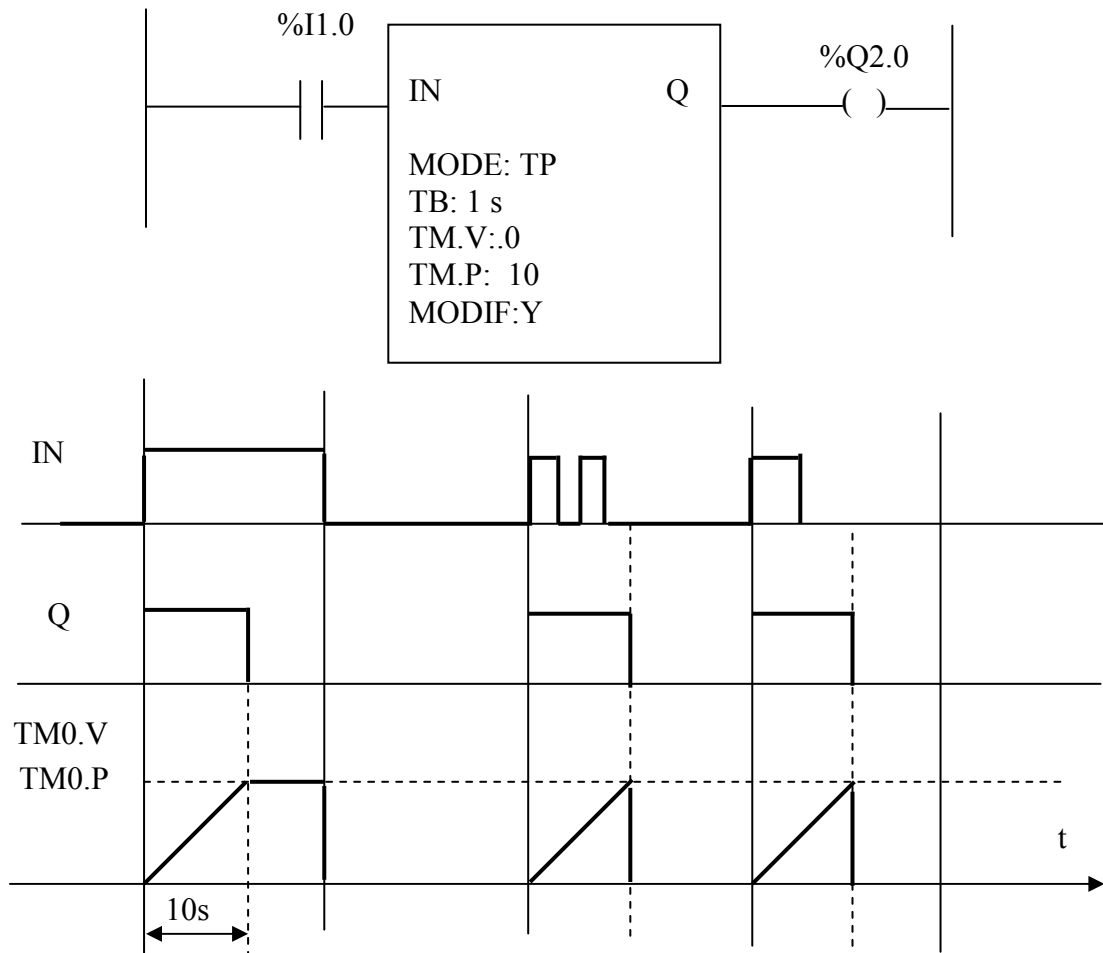

Przebiegi czasowe Timera TON dla czasu opóźnienia 10s.

b. Zaprojektować i zaprogramować układ Off–Delay (TOF) .
Narysować przebiegi czasowe.

c. Uruchomić Timer typu PULSE (TP mode)

Poniżej schemat układu Timera typu PULSE i przebiegi czasowe dla ustawień TB = 1 s , TM.P = 10 .

11. Poszukiwanie informacji:

? – HELP → PL7 Help → Aide PL7 → Indeks np.

Generatory wewnętrzne sterownika (wszystkie o współczynniku wypełnienia 50%)

% S4 generator o T=10 ms

%S5 T=100ms

%S6 T=1s

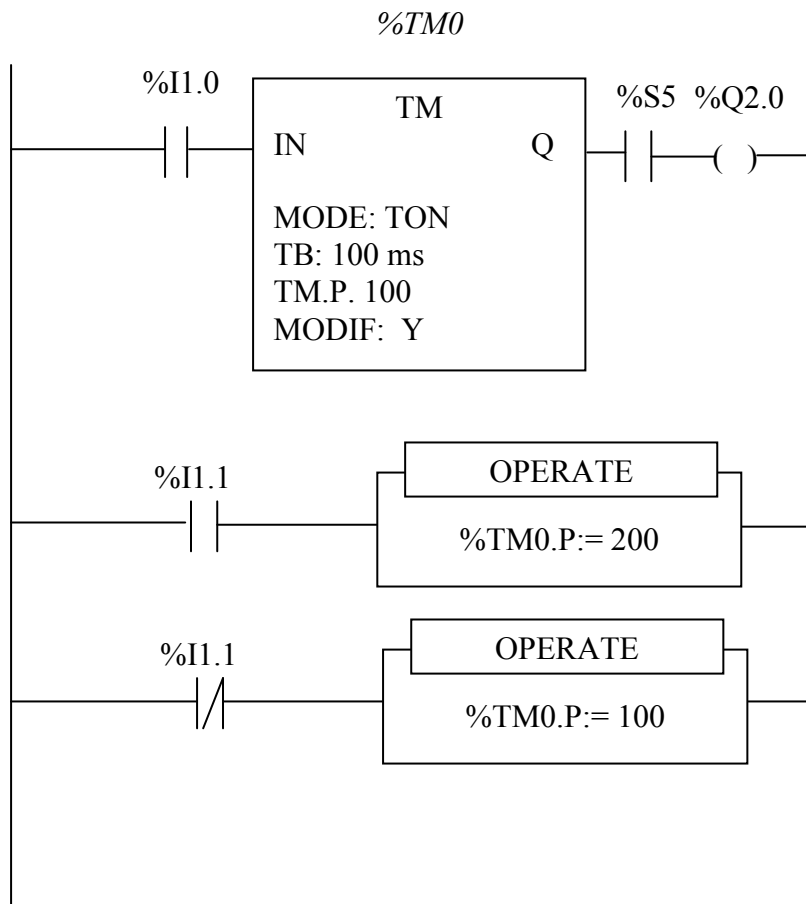
%S7 1 min

12. Sprawdzenie zawartości pamięci: **Zaznaczyć element do podglądu** i z menu

Utilities wybrać *Initialize Animation Table*

lub : *TOOLS* → *Application Browser* → *Animation Tables* (teraz prawy przycisk myszy) i → *Create. i Animation Table*

Wpisać wybrany adres i jeżeli chcemy uzyskać informację o większej ilości danych z danej grupy sygnałów wpisać np. **I1.0:5** . Wtedy w tabeli pojawią się kolejno wejścia od I1.0 do I1.4 (5 wejść) . W tym trybie można również forsować (wymuszać) sygnały np. ze stanu „0” na „1” lub odwrotnie .

13. Przykład zmiany stałej PRESET Timera przy pomocy funkcji *OPERATE*.

14. Narysować przebiegi czasowe przykładu z p.13.

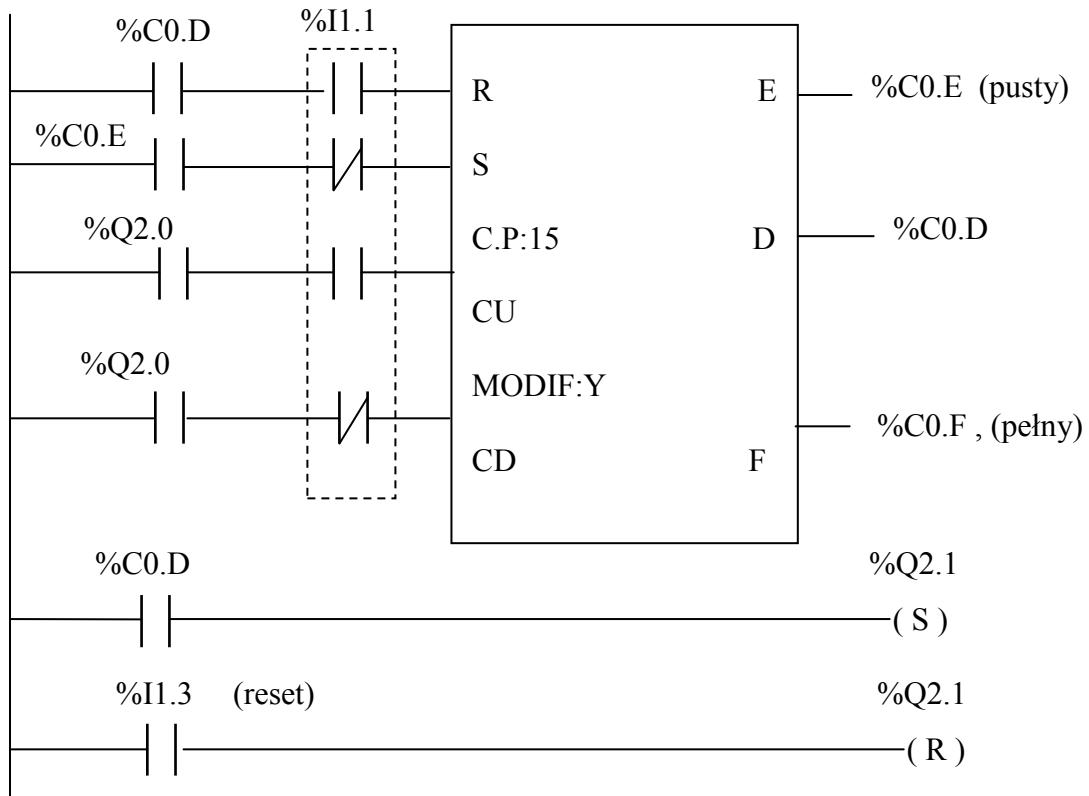
15. Licznik (Up/down counter block).

Opracować układ podłączenia licznika. Przeprowadzić testowanie działania licznika .
Sprawdzić liczenie w górę i w dół. Poniżej schemat podłączenia licznika.

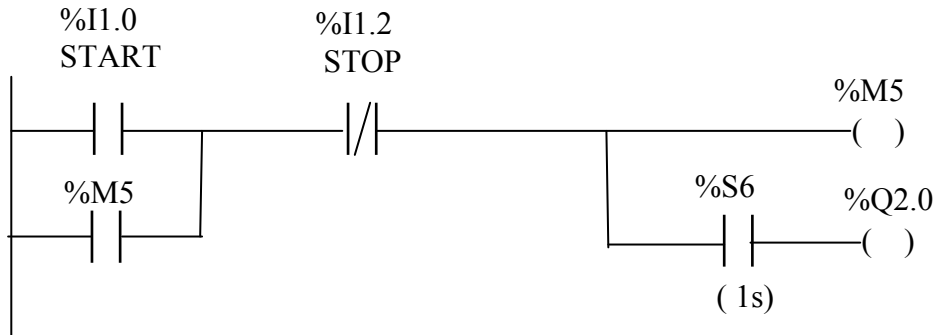
Parametry:

%Ci.V	wartość bieżąca,
%Ci.P	wartość zadana,
R	wejście resetujące. W stanie 1 %Ci.V = 0
S	w stanie 1 %Ci.V = %Ci.P
CU	liczenie w górę (wzrastające)
CD	liczenie w dół
E (Empty)	pusty
D (Done)	wykonane . Bit %Ci.D = 1 gdy %Ci.V = %Ci.P
F (Full)	%Ci.F = 1 gdy %Ci.V zmienia się z 9999 na 0 , przy następnym impulsie zliczanym w górę bit %Ci.F jest zerowany.

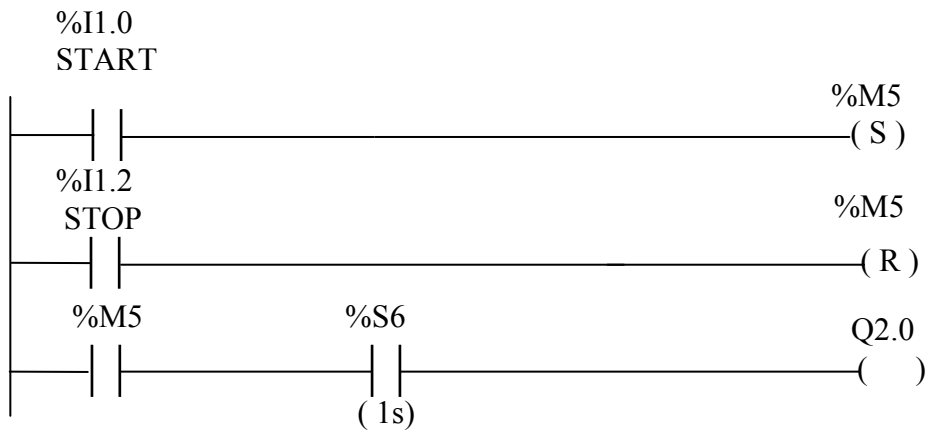
%C0 (od 0 do 31 dla sterownika TSX37.)

Generatory do testowania licznika zdarzeń :

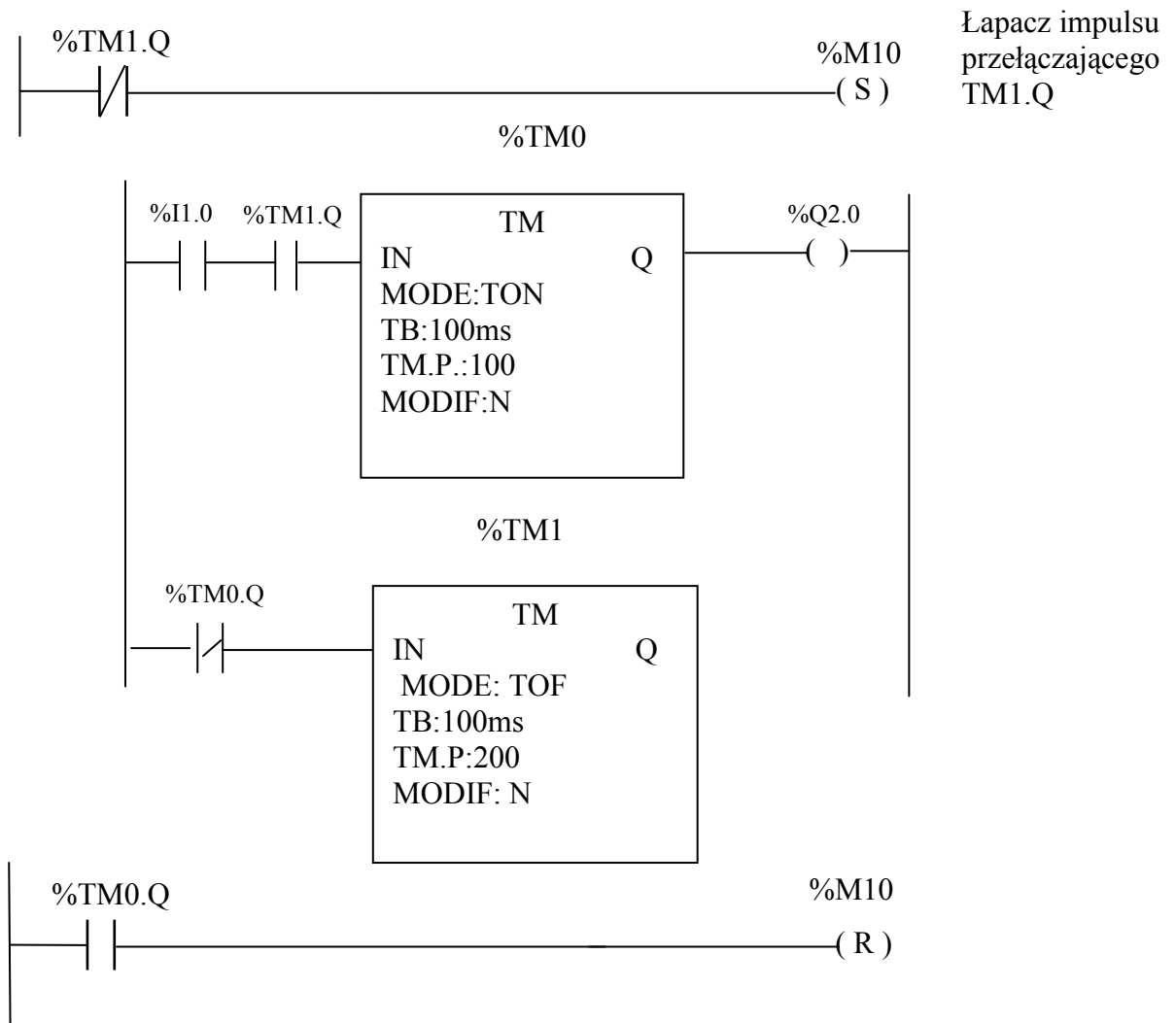
Lub:

Up/down counter block

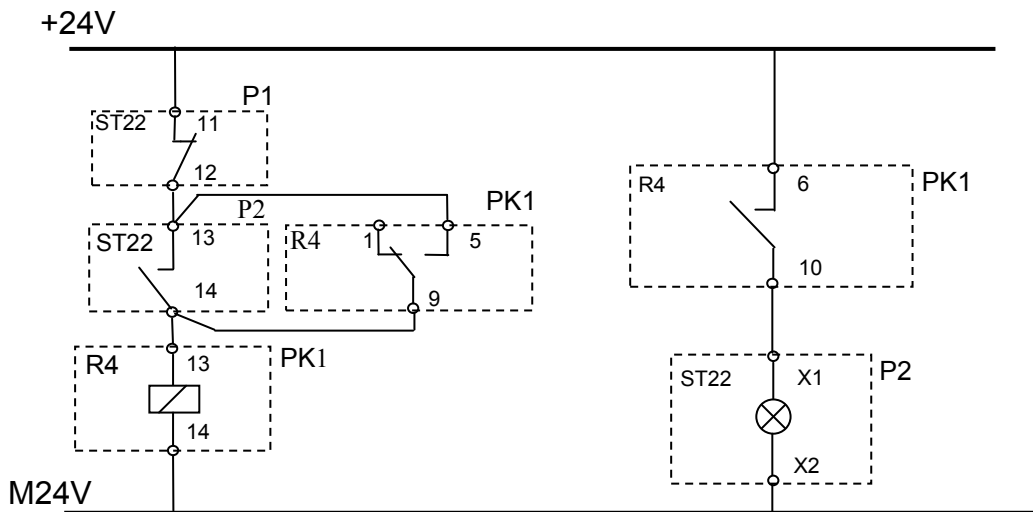

16. Zaprogramować generator z wykorzystaniem układów czasowych TON i TOF.

Narysować przebiegi czasowe generatora z pkt. 16
 Zmienne: `%I1.0`, `%Q2.0`, `%TM1.Q`

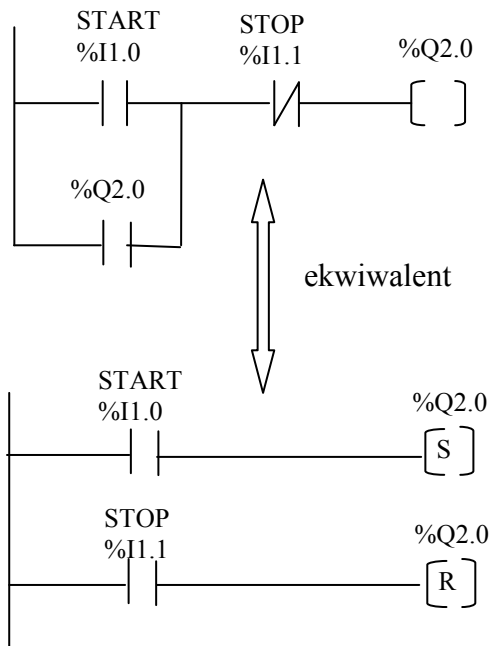
17. Poniżej podany jest układ START-STOP sterowania żarówką w układzie przekaźnikowym.

Wyjaśnić symbolikę oznaczeń i opisać zasadę pracy tego układu.

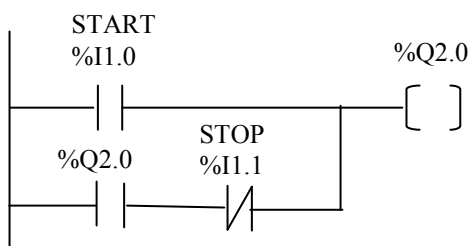
18. Zaprojektować układ sterowania START – STOP w wersji na sterowniku.

• Projekt 1

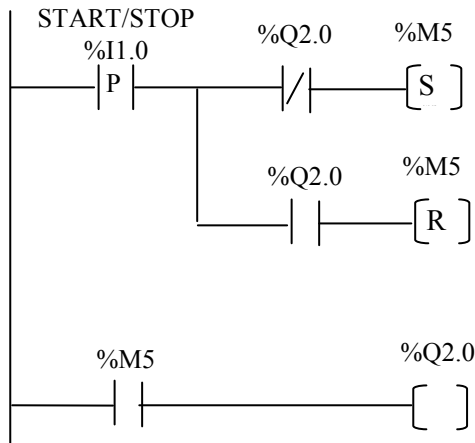
Uwaga: wyjaśnić co będzie gdy operator jednocześnie naciśnie przyciski START i STOP ?

• Projekt 2.

19. . Układ START – STOP z jednego przycisku (niestabilnego).

- Projekt 1.

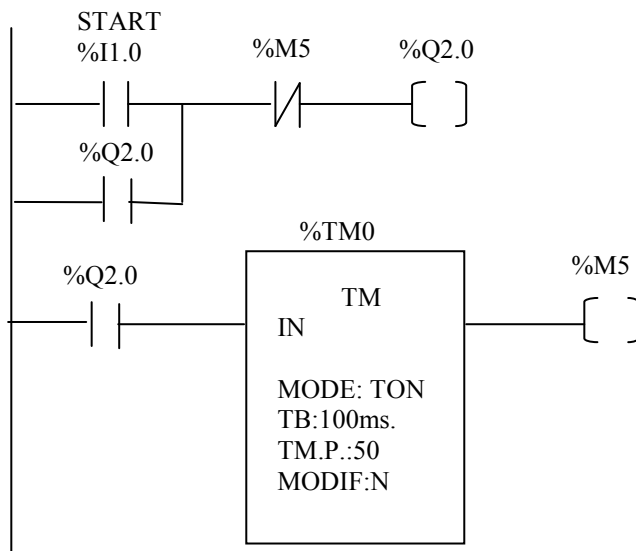
- Projekt 2.

Zaprojektować inną wersję zadania nr 19.

20. Układ START i STOP z wyłączeniem automatycznym po zadanym czasie.

- a) Projekt 1.

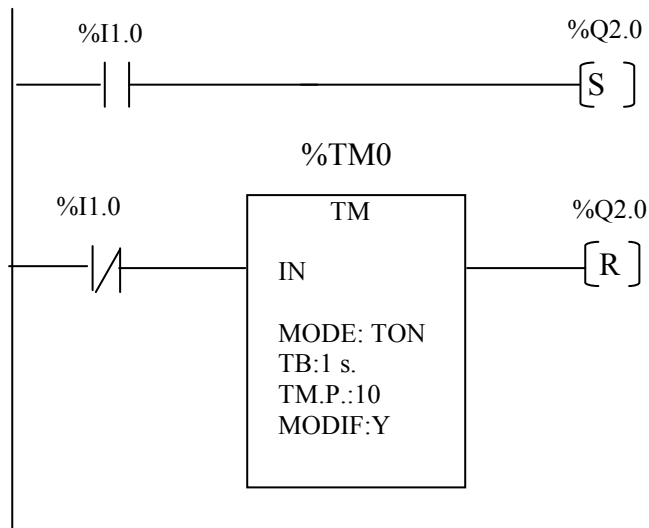
Narysować przebiegi czasowe sygnałów w zadaniu nr 20.

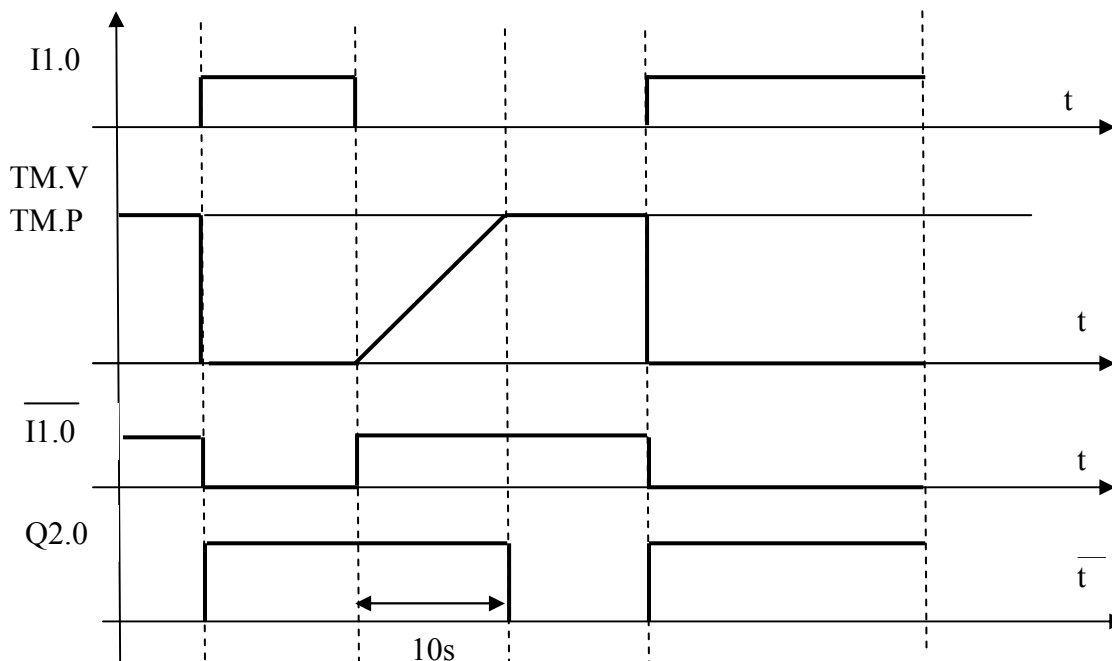
- Projekt 2.

Zaprojektować inną wersję zadania nr 20 .

21. Zaprojektować układ OFF-DELAY w oparciu o układ TON. START i STOP z opóźnieniem z jednego stabilnego przycisku. Narysować przebiegi czasowe.

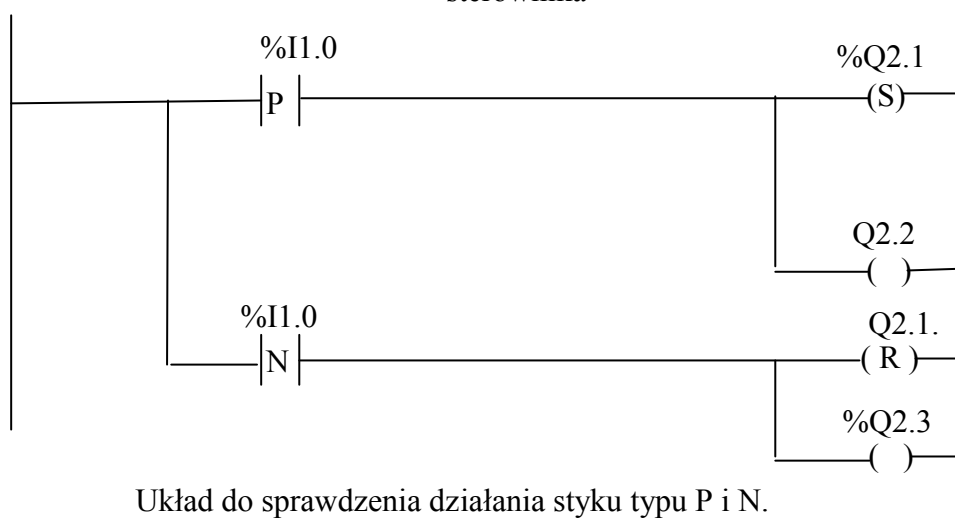
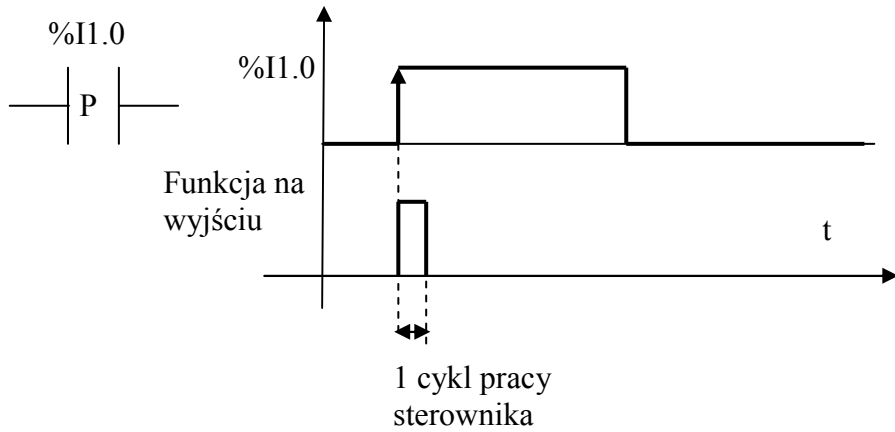

Po uaktywnieniu I1.0 wyjście Q2.0 zostaje uaktywnione (jest „1”). Po wyłączeniu I1.0 TM0 odlicza nastawiony czas ($TB \times TM.P = 10s$). W momencie gdy $TM.V = TM.P$ co w tym przypadku następuje po 10s , Q2.0 jest resetowane . TM.V utrzymuje wartość ustawioną (10) do czasu kolejnego uaktywnienia I1.0. Wtedy TM.V spada do zera.

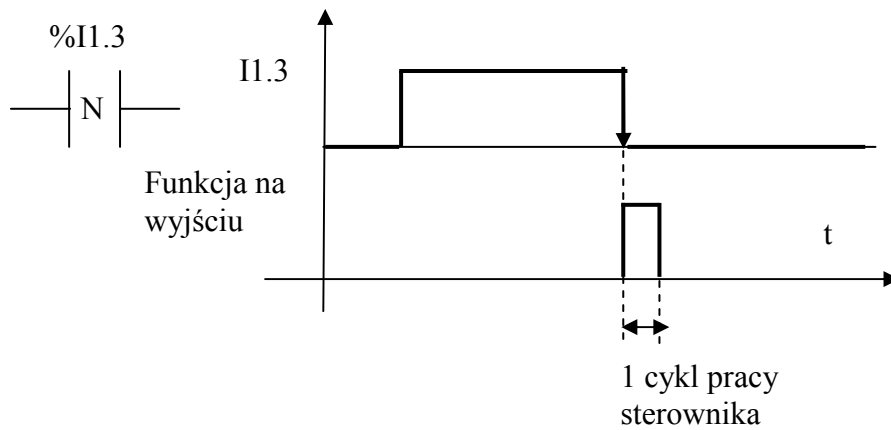

Przebiegi czasowe z zadania 21.

22. Sprawdzić działanie styku P . (Rising edges - zbocze narastające) .

23 Zbocze opadające (Falling edge).

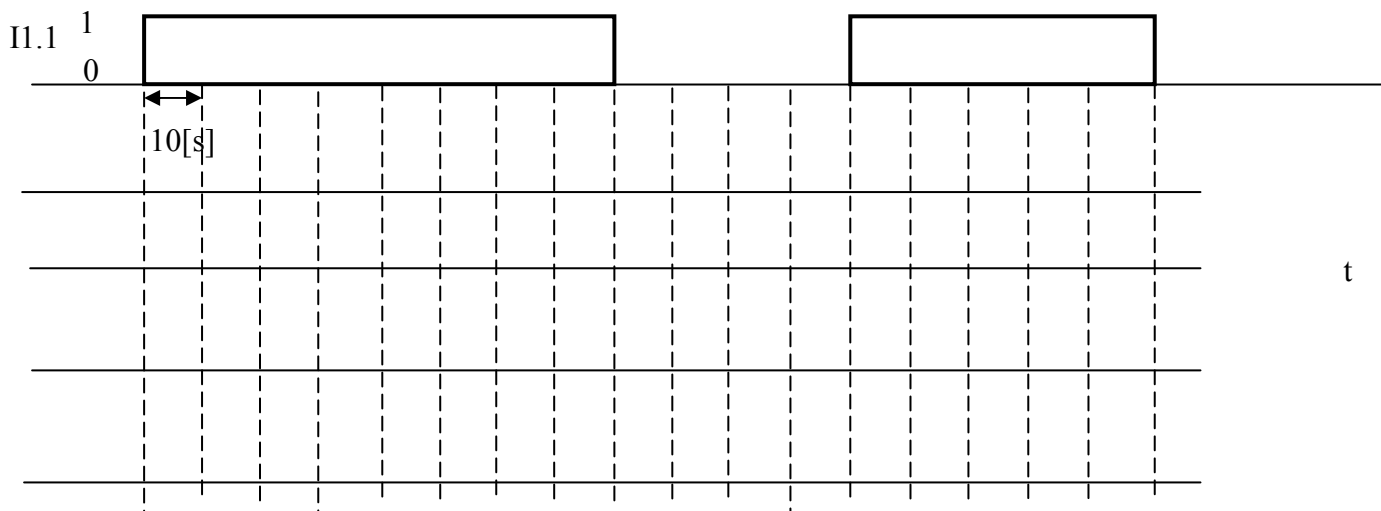
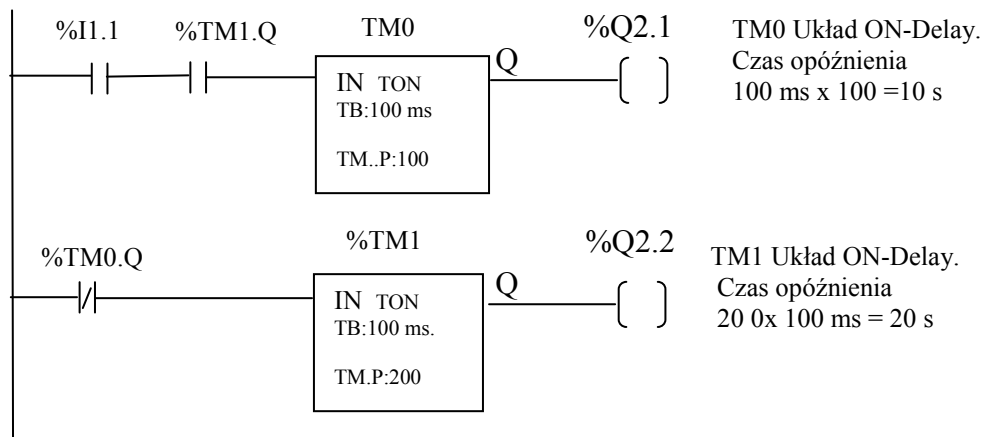

Funkcja styku typu N.

24. Zadanie testowe 1.

Poniższy układ przedstawia schemat generatora przebiegów prostokątnych zbudowany z dwóch układów TON – On-Delay . Opisać zasadę pracy tego generatora i narysować przebiegi czasowe.

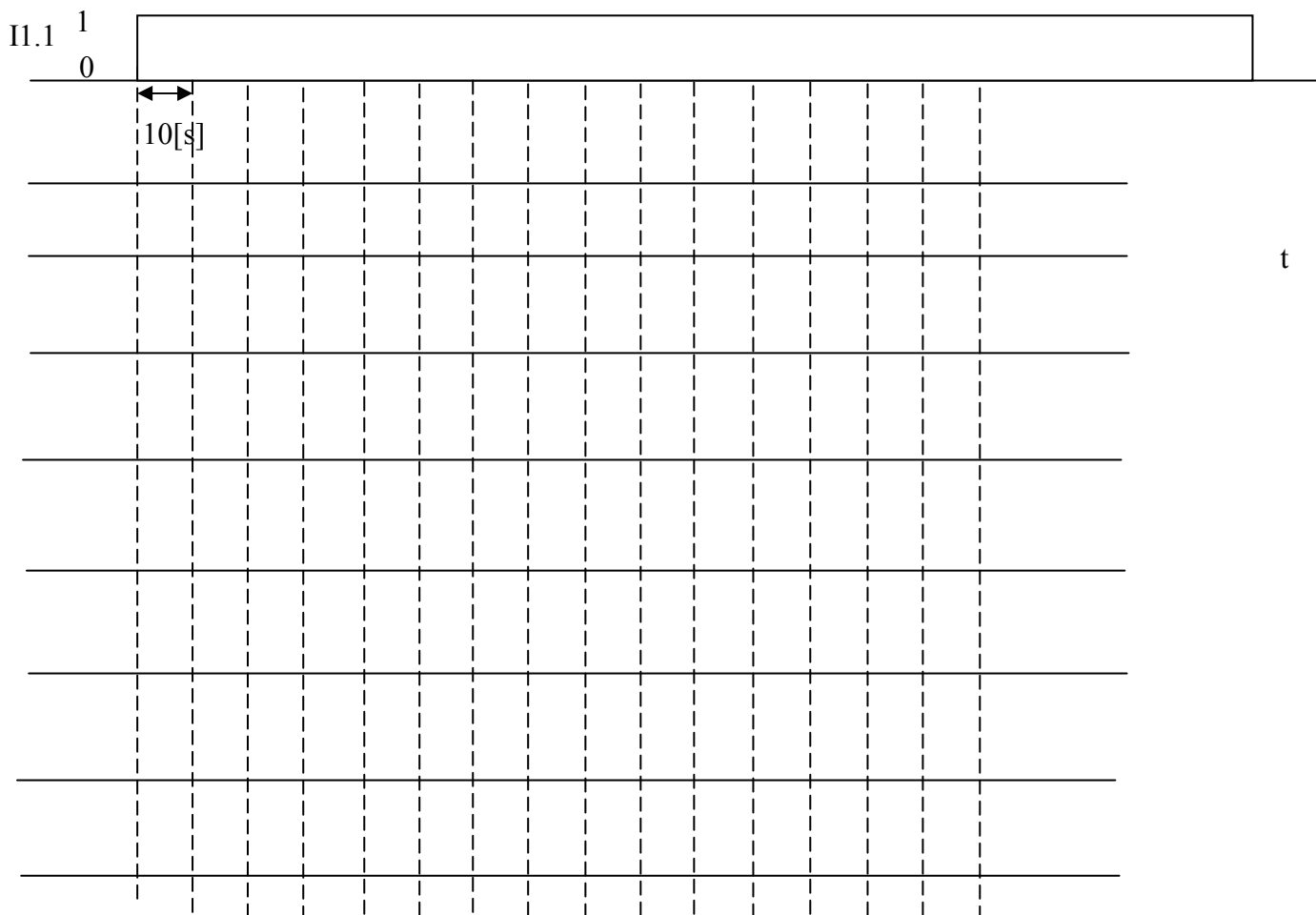
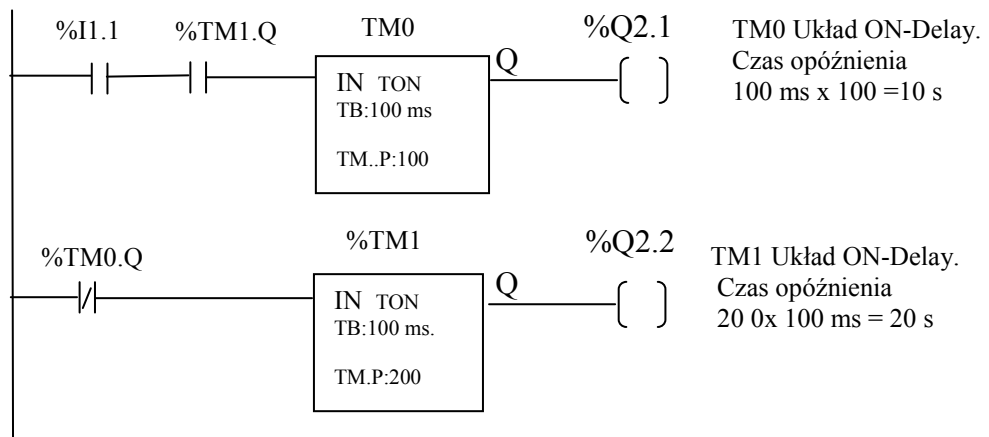
I1.1 – START ,
Q2.2 – sygnał wyjściowy.

25. Zadanie testowe 2.

Poniższy układ przedstawia schemat generatora przebiegów prostokątnych zbudowany z dwóch układów TON – On-Delay . Opisać zasadę pracy tego generatora i narysować przebiegi czasowe.

I1.1 – START ,
Q2.2 – sygnał wyjściowy.

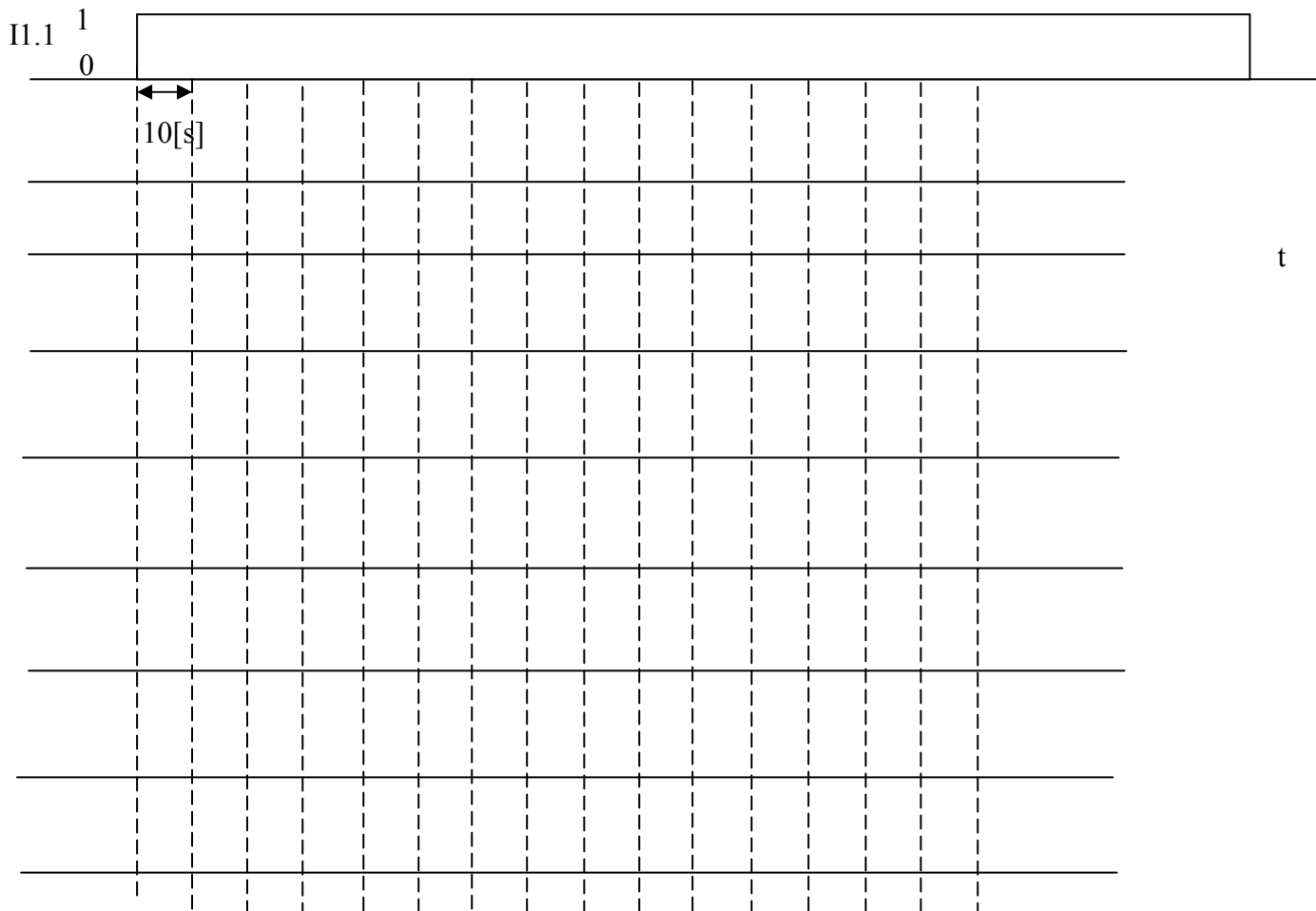
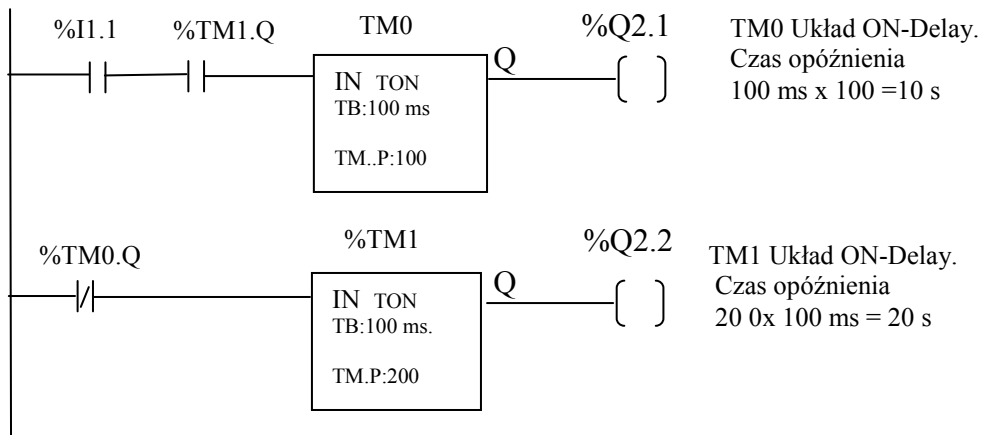

26. Zadanie testowe 3

Poniższy układ przedstawia schemat generatora przebiegów prostokątnych zbudowany z dwóch układów TON – On-Delay . Opisać zasadę pracy tego generatora i narysować przebiegi czasowe.

I1.1 – START ,

Q2.2 – sygnał wyjściowy.

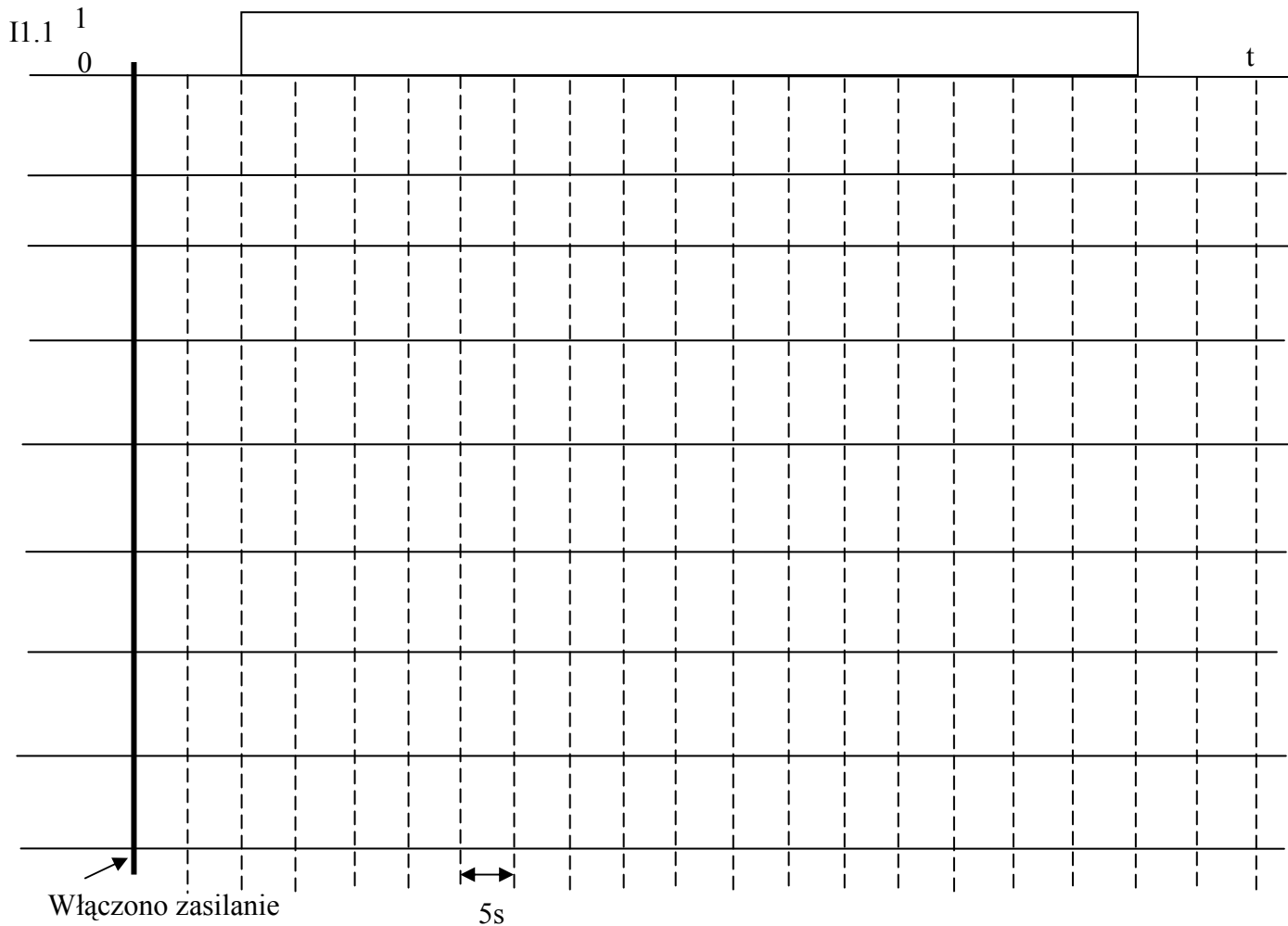
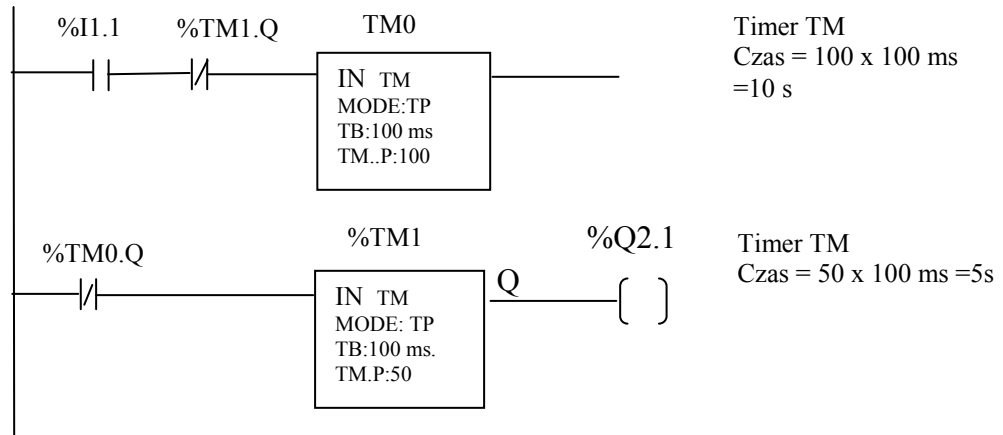

27. Zadanie testowe 4.

Poniższy układ przedstawia schemat generatora przebiegów prostokątnych zbudowany z dwóch zwykłych układów czasowych „PULS” TP. Opisać zasadę pracy tego generatora i narysować przebiegi czasowe.

I1.1 – START ,

Q2.1 – sygnał wyjściowy.

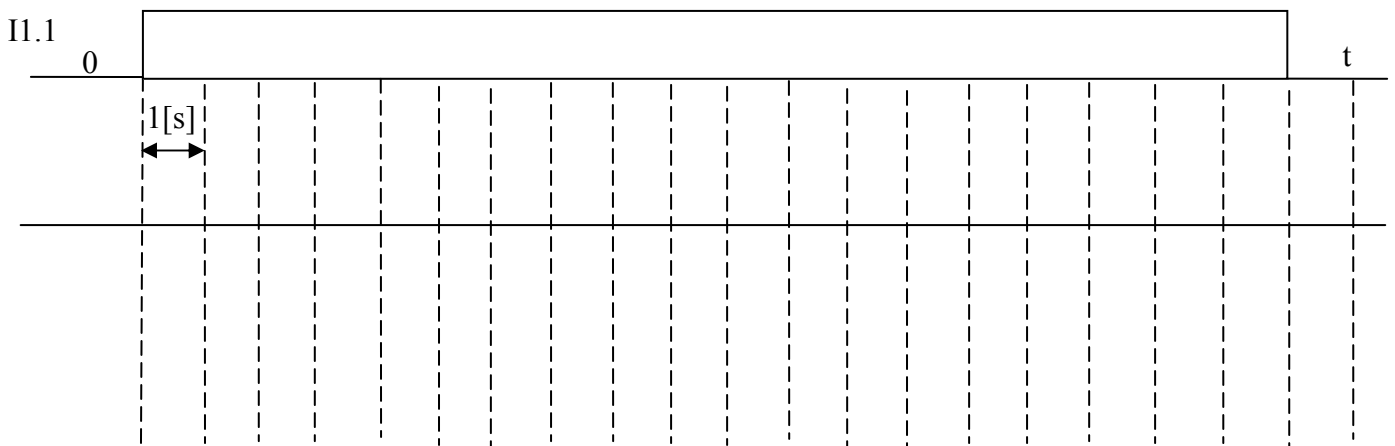
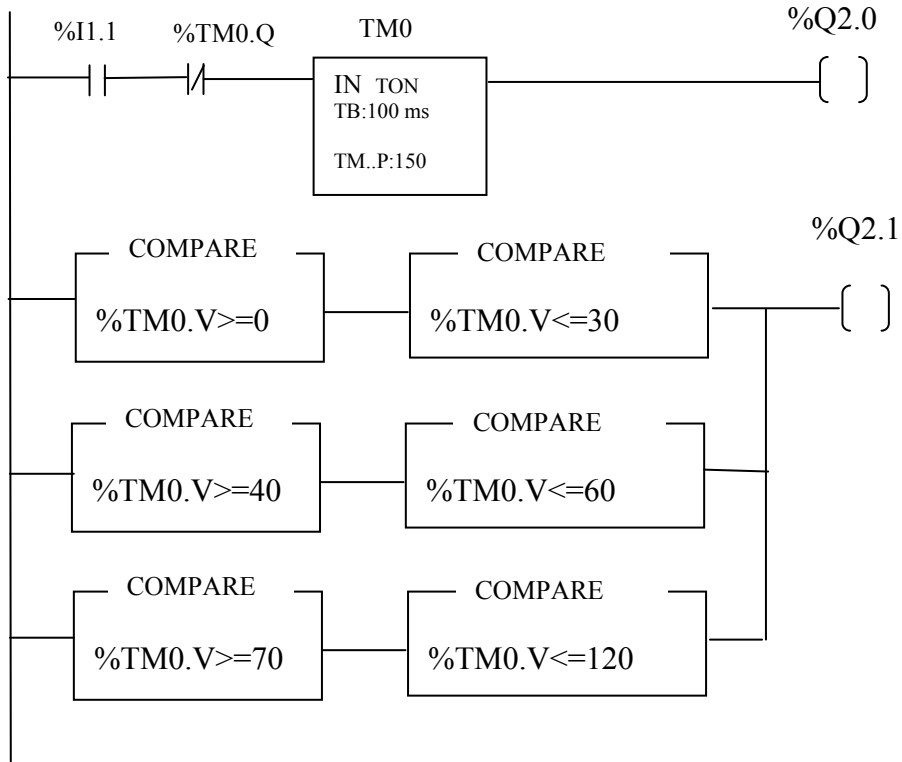

28. Zadanie testowe 5.

Poniższy układ przedstawia schemat generatora przebiegów prostokątnych. Opisać zasadę pracy tego generatora i narysować przebiegi czasowe.

I1.1 – START,

Q2.1 – sygnał wyjściowy.

Używane stanowiska: MODICON TSX Micro stan 1,2,3,5
                                  MODICON TSX PREMIUM stan.4

Literatura:

1. Instrukcja fabryczna firmy Telemecanique : TSX 07 Nano PLC część B.
2. <http://strony.aster.pl./jarczyk/telemec/micro.html>

*Opracowanie : mgr inż. Jan Klimesz 25.09.2014r.
                  dr inż. Włodzimierz Solnik 25.09.14r.*